

Смернице за пробно спровођење завршног испита у школској 2013/2014. години

У Заводу за вредновање квалитета образовања и васпитања припремљен је материјал за пробно спровођење завршног испита за ученике осмог разреда и одрасле полазнике који ће полагати завршни испит у јуну 2014. године. Припремљена су три теста: тест из српског, односно матерњег језика, тест из математике и комбиновани тест којим су обухваћени садржаји из пет наставних предмета (историја, географија, физика, биологија и хемија).

За припаднике националних мањина припремљени су тестови на седам језика: мађарском, албанском, словачком, русинском, румунском, хрватском и бугарском језику.

За полазнике школа које остварују програме основног образовања одраслих припремљени су посебни тестови у којима су уважени захтеви из стандарда постигнућа за крај функционалног основног образовања одраслих, који су новина у нашем систему.

Све тестове за пробно спровођење завршног испита прате упутства за бодовање, обраду и употребу података у даљем раду школа.

Да би се омогућило ученицима да вежбају што већи број, за њих непознатих задатака, у овим тестовима нема задатака из објављених збирки. Рад на новим задацима има, пре свега, функцију припреме и навикавања ученика на пажљиво и фокусирано читање текста задатка и анализу елемената који се дају у задатку.

Приликом спровођења пробног завршног испита, потребно је да се у школама реализују следеће активности, према датом редоследу:

1. Директор школе обезбеђује штампање и безбедно чување тестова за пробни завршни испит.

Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, посредством школских управа, у електронској форми доставља школама:

- Смернице за пробно спровођење завршног испита у школској 2013/2014. години,
- тестове из српског, односно матерњег језика и математике и комбиновани тест,
- упутства за оцењивање, са решењима и начином бодовања за сва три теста,
- упутства за унос, обраду и анализу резултата.

Директор школе треба да обезбеди штампање и безбедно чување тестова за пробни завршни испит, чиме се осигурава да садржај тестова остане непознат ученицима и наставницима до пробног испита.

2. Одељењске старешине треба да обавесте родитеље и ученике о реализацији пробног завршног испита.

Најмање три дана пре реализације, одељењске старешине треба да обавесте родитеље и ученике о пробном завршном испиту и објасне сврху ове активности.

У информацији за ученике и родитеље обавезно треба нагласити следеће:

- пробни испит је прилика да се ученици упознају са редоследом корака, обавезама и правима у вези са завршним испитом,
- на пробном испиту ученици ће имати прилику да виде, за њих непознате задатке и да провере своје знање у одређеној области предмета,
- резултати са завршног испита се не претварају у оцене ученика и не служе за оцењивање ученика,
- резултате са завршног испита наставници ће користити у планирању активности за даље припремање ученика за завршни испит,
- ученици ће у два дана радити три теста (9. маја 2014. – комбиновани тест, 10. маја 2014. – тест из српског, односно матерњег језика и тест из математике, са паузом од једног сата између два двосатна термина).

3. Школски тим припрема просторију/-е у којима ће се спроводити пробни завршни испит.

Школски тим (именује га директор школе) обезбеђује просторне услове за спровођење пробног завршног испита. Након процене просторних могућности школе, одређује се један од начина спровођења пробног завршног испита и то:

Начин бр. 1– Сви ученици полажу пробни завршни испит у једној просторији (фискултурна сала, школски хол, свечана сала).

Начин бр. 2 – Сви ученици полажу пробни завршни испит тако што ће бити распоређени у две-три велике просторије (комбинација хол-свечана сала, хол-фискултурна сала и сл.).

Начин бр. 3 – Сви ученици полажу пробни завршни испит тако што ће бити распоређени у учионице.

Начин бр. 1 је приоритет, јер се свим ученицима обезбеђују исти услови за полагање испита. Само у оним школама у којима није могуће обезбедити услове за начин бр. 1 бира се начин бр. 2. Изузетно, пробни завршни испит може се спровести на начин бр. 3.

У одређивању простора у коме ће се спроводити пробни завршни испит, школски тим се руководи следећим захтевима:

- клупе се распоређују тако да је удаљеност између две клупе у сваком смеру најмање 1,2 метра,
- једна клупа – један ученик, при чему ученик заузима средишњи део клупе,
- постоји испуњеност осталих услова за рад (светлост, могућност проветравања).

За ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, којима се при полагању завршног испита пружа одговарајућа подршка, простор за полагање испита прилагођава се врсти подршке која се пружа ученику.

У непосредној припреми простора у коме ће бити спроведен пробни завршни испит, клупе се нумеришу тако што се на сваку клупу залепи папир са редним бројем клупе. Редни број клупе одговара редном броју ученика са збирног списка.

У простору се припрема место где ученици одлажу личне ствари које се не смеју користити на пробном завршном испиту.

4. Директор треба да обезбеди довољан број дежурних наставника, за дежурство у просторији/-ама у којој/-има се одвија пробни завршни испит.

Потребан број дежурних наставника утврђује се према следећим критеријумима:

- ако се испит полаже у једној или неколико већих просторија, на 10 до 12 ученика треба предвидети једног дежурног наставника,
- ако се испит полаже у учионицама, за сваку учионицу треба предвидети два дежурна наставника на највише 18 ученика,
- ако ученици са сметњама у развоју полажу пробни завршни испит у посебним просторијама, треба предвидети по два дежурна наставника за сваког ученика,
- за дежурство испред просторија у којима се полаже пробни завршни испит, потребно је обезбедити довољан број додатних дежурних наставника.

5. Школски тим обавештава ученике о начину полагања пробног завршног испита.

Школски тим обавезан је да три дана пре почетка пробног завршног испита објави на огласној табли информацију која садржи:

- датум – 9. мај (комбиновани тест од 12 до 14 сати) и 10. мај (српски, односно матерњи језик од 9 до 11 часова и математика од 12 до 14 часова),

- списак ученика који полажу пробни завршни испит по азбучном реду – цела генерација ученика осмог разреда (редни број, име и презиме ученика, одељење, ознака просторије у којој ученици полажу испит – за сваког ученика),
- напомену о томе да у просторији у којој полаже испит, ученик седи на месту са редним бројем које одговара редном броју са збирног списка ученика,
- списак докумената који се обавезно доносе на пробни завршни испит (ученик који полаже пробни завршни испит мора код себе имати оверену ђачку књижицу са залепљеном фотографијом),
- списак прибора за рад на пробном завршном испиту (за српски језик – графитна оловка, хемијска оловка и гумица, за математику – графитна оловка, хемијска оловка, гумица, троугао, лењир и шестар),
- од личних ствари на испит се може унети само вода/освежавајући напитака, а све остале ствари обавезно се одлажу на посебно место током трајања испита.

6. Тим за прегледање тестова, на основу Упутства за оцењивање, са решењима и начином бодовања, прегледа и бодује тестове.

На основу Упутства за оцењивање, Тим за прегледање тестова (именује га директор школе) прегледа и бодује све тестове у радној седмици након пробног тестирања. Затим, кодирају задатке и тако припремају податке за унос у програм за обраду резултата.

7. Предметни наставници из српског језика, математике и пет наставних предмета који су обухваћени комбинованим тестом анализирају резултате ученика и утврђују области у којима је потребна додатна подршка ученицима у припремању за завршни испит.

Подаци о постигнућима ученика уносе се у Excel табеле које су саставни део пакета за пробни завршни испит. За унос података дато је Упутство за унос, обраду и анализу резултата.

На основу резултата ученика, припремају се подаци о постигнућима ученика на нивоу сваког задатка и подаци о укупним постигнућима на тестовима. Ове податке предметни наставници користе да би анализирали резултате ученика и утврдили области у којима је потребна додатна подршка ученицима у припремању за завршни испит. У даљем припремању ученика за завршни испит наставници користе и резултате пробног завршног испита.

Напомињемо да резултате пробног завршног испита не треба користити за оцењивање ученика!

Школе су у обавези да чувају тестове са пробног завршног испита годину дана, и да их на захтев Министарства или Завода благовремено доставе за потребе анализе квалитета задатака.